Stenogrammid

XIII Riigikogu, IV Istungjärk, täiskogu korraline istung

Kolmapäev, 16.11.2016, 14:00

Toimetatud

14:00 Istungi rakendamine
1. 14:01 Jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõu (257 SE) kolmas lugemine
2. 14:02 Abieluvararegistri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (abieluvararegistri pidamise ja kannete tegemise üleandmine) eelnõu (258 SE) teine lugemine
3. 14:05 Hasartmänguseaduse muutmise seaduse eelnõu (260 SE) teine lugemine
4. 14:18 Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (256 SE) teine lugemine
5. 14:23 Sotsiaalhoolekande seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (300 SE) teine lugemine
6. 14:35 2017. aasta riigieelarve seaduse eelnõu (303 SE) teine lugemine

14:00 Istungi rakendamine

14:00 Esimees Eiki Nestor
Austatud Riigikogu! Alustame 8. töönädala kolmapäevast istungit. Kas kellelgi on soovi anda üle eelnõusid või arupärimisi? Ei ole soovi. Kohaloleku kontroll, palun!
Kohaloleku kontroll
Kohal on 74 Riigikogu liiget.

---

1. 14:01 Jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõu (257 SE) kolmas lugemine

14:01 Esimees Eiki Nestor
Meie esimene päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõu 257 kolmas lugemine. Avan läbirääkimised. Kõnesoove ei ole. Läheme lõpphääletuse juurde, nagu on juhtivkomisjoni ettepanek.
Panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud jäätmeseaduse muutmise seaduse eelnõu 257. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Eelnõu seadusena vastuvõtmise poolt oli 68 Riigikogu liiget ja vastu 4, erapooletuid oli 1. Jäätmeseaduse muutmise seadus on vastu võetud.

---

2. 14:02 Abieluvararegistri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (abieluvararegistri pidamise ja kannete tegemise üleandmine) eelnõu (258 SE) teine lugemine

14:02 Esimees Eiki Nestor
Algab Vabariigi Valitsuse algatatud abieluvararegistri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (abieluvararegistri pidamise ja kannete tegemise üleandmine) eelnõu 258 teine lugemine. Õiguskomisjoni ettekandja Külliki Kübarsepp, palun!

14:03 Külliki Kübarsepp

Hea esimees! Head kolleegid!

14:03 Esimees Eiki Nestor
Vabandust, Külliki Kübarsepp! (Juhataja helistab kella.) Palun!

14:03 Külliki Kübarsepp
Aitäh! Riigikogu õiguskomisjon kogunes 17. oktoobril peaaegu täies koosseisus, puudus ainult Mark Soosaar. Nenditi seda, et 28. septembriks, kui oli muudatusettepanekute esitamise tähtaeg, ühtegi muudatusettepanekut ei laekunud. Niipalju ütlen kontekstiväliselt, et eelnõuga antakse abieluvararegistri kannete tegemise pädevus kinnistusosakonnalt üle notaritele ja perekonnaseisuametnikele. See tähendab, et kõik vajalikud kanded saab teha registrisse samal päeval ega pea mitu nädalat meile vahetama. Õiguskomisjon tegi konsensuslikult kaks otsust: saata eelnõu täiskogu päevakorda teiseks lugemiseks 16. novembriks ja teha ettepanek teine lugemine lõpetada. Aitäh!

14:04 Esimees Eiki Nestor
Kas ettekandjale on küsimusi? Ei ole. Avan läbirääkimised, kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanekul on eelnõu 258 teine lugemine lõpetatud.

---

3. 14:05 Hasartmänguseaduse muutmise seaduse eelnõu (260 SE) teine lugemine

14:05 Esimees Eiki Nestor
Algab Vabariigi Valitsuse algatatud hasartmänguseaduse muutmise seaduse eelnõu 260 teine lugemine. Ettekandja, majanduskomisjoni esimees Toomas Kivimägi, palun!

14:05 Toomas Kivimägi
Väga lugupeetud Riigikogu esimees! Head Riigikogu liikmed! Meeldetuletuseks ütlen, et hasartmänguseaduse § 100 muutmine algatati Vabariigi Valitsuse initsiatiivil. Selle eelnõu põhisisu oli võimaldada kihlveopetturluse puhul kriminaalkaristust kui preventiivset abinõu. Põhjuseks, miks see muudatus osutus vajalikuks, oli nimelt üks Tallinna Ringkonnakohtu otsus, kus nn spetsiaalsusprintsiipi arvestades ei peetud võimalikuks rakendada kriminaalkaristust ühe konkreetse kaasuse puhul, just selsamal põhjusel, et kehtiv väärteomenetluse norm ei võimaldanud seda. See tingiski selle, miks Vabariigi Valitsus selle eelnõu algatas.
Eelnõu kohta ei esitanud Riigikogu liikmed ühtegi muudatusettepanekut, küll aga esitas kaks muudatusettepanekut majanduskomisjon. Esimene neist kõlab järgmiselt: "Paragrahvi 2 lõiget 5 täiendatakse punktiga 3^1 järgmises sõnastuses: "Loterii, mille võidufondi väärtus on kuni 1000 eurot ja mida korraldatakse Eesti laevaregistrisse kantud üle riigipiiri reisijatevedu teostaval laeval."" Ma tutvustasin seda muudatusettepanekut ka selle eelnõu esimesel lugemisel siin saalis. See ettepanek on ajendatud asjaolust, et seadusandja tahte kohaselt jõustus s.a 1. jaanuarist hasartmänguseaduse säte, mis võimaldab korraldada loteriisid võidufondiga alla 1000 euro üksnes üks kord nädalas. See muudatus oli omakorda ajendatud asjaolust, et kui seda nädalast piirangut ei olnud, siis hakkasid mitmed veebiloteriide korraldajad tegema alla 1000-eurose võidufondiga loteriisid lausa mitu korda päevas, kuigi seadusandja mõte oli tegelikult see, et need loteriid, mida näiteks laatadel korraldatakse ja mille võidufond on alla 1000 euro, ei alluks hasartmänguseaduse sätetele. Seadusandjal jäi kahe silma vahele konkreetselt see, et ka näiteks Tallinki laevad korraldavad loteriisid, mille võidufond on alla 1000 euro. Need laevad sõidavad mitu korda päevas ja ka neid loteriisid korraldatakse mitu korda päevas. See tähendab, et sisuliselt ei ole 1. jaanuarist 2016 selliseid loteriisid Tallinki laevadel võimalik korraldada. Majanduskomisjon leidis, et see ei ole põhjendatud. See ei olnud ka seadusandja tahe, kui ta seda muudatust tegi, piirates loteriide korraldamise võimalust. Sellest tulenevalt ongi nüüd see muudatus tehtud. Kordan veel, et see käsitleb loteriisid, mille võidufondi väärtus on kuni 1000 eurot ja mida korraldatakse Eesti laevaregistrisse kantud üle riigipiiri reisijatevedu teostaval laeval. Oluline on märkida ka seda, et see piirang kehtib praegu üksnes Eesti lipu all sõitvatel laevadel. Tallinki tublidel konkurentidel Viking Line ja Eckerö Line on ka praegu võimalus korraldada selliseid loteriisid mitu korda

päevas.
Seoses selle punktiga on mõnevõrra muudetud ka järgmist punkti: "Toto mängimise eest isiku poolt, kes mõjutas või kellel oli võimalus mõjutada ennustatud sündmuse toimumist, toimumata jäämist või toimumise viisi ja kui puudub karistusseadustiku §-s 209 sätestatud süüteokoosseis, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 trahviühikut." See on tegelikult algne Vabariigi Valitsuse algatatud seadusmuudatus. Lihtsalt remargina ütlen, mis siis maksimumkaristusmäär kihlveopetturluse puhul tänasel päeval on. See on 20 x 4 ehk 80 eurot. See kehtiv karistusmäär ei ole kindlasti proportsionaalne selle ohuga, mida kihlveopetturlus endas kannab, ennekõike pean ma silmas ohtu ausale spordile. Ma olen kasutanud isegi sellist väljendit, et kihlveopetturlus on spordi surm. Ma väga loodan, et seadusandja toetab seda muudatust.
Teine majanduskomisjoni esitatud muudatusettepanek kõlab järgmiselt: "Paragrahvi 9 lõiget 7 täiendatakse järgmises sõnastuses: "Totot, mille tulemus sõltub loterii tulemusest, ei või korraldada." Loteriide korraldamise õigus Eestis on praegu üksnes aktsiaseltsil, mille kõik aktsiad kuuluvad Eesti riigile, välja arvatud need loteriid, mille võidufond on alla 1000 euro, ja välja arvatud kaubanduslikud loteriid, mille võidufond on kuni 10 000 eurot. Kõigi ülejäänud loteriide korraldamise õigus on üksnes AS-il Eesti Loto, mille kõik aktsiad kuuluvad Eesti riigile. Läänemaailmas on tekkinud aga terve hulk n-ö hasartmängukorraldajaid, kes korraldavad loteriisid totode sildi all. Nad pakuvad inimestele, et need ennustaksid, millised on loterii tulemused, ja siis nad maksavad neile ennustajatele võib-olla isegi sama võidufondi väärtuses, nagu maksab Eesti Loto. Nad paluvad näiteks ennustada, mis on järgmised Keno Loto võidunumbrid. Milles on siin oluline erinevus ja miks on vaja seda reguleerida? Nimelt, kui loteriide puhul maksustatakse 18%-ga müüdud piletite eest saadud tulu, siis totode puhul on maksustamise määr 5%, kusjuures maksustatakse summa, mis saadakse järgmiselt: tehtud pakkumised miinus väljamakstud võidud. Ilmselgelt on tegemist ebaausa konkurentsiga, mille tõttu jääb isegi siis, kui väljamakstud võidud on samaväärsed, riigil saamata väga suur maksutulu. Möönan, et Eestis massiliselt seesugust tegevust ei ole, aga arvestades, et mitmes Lääne-Euroopa riigis on see probleem tekkinud, on meil igal juhul mõistlik seda ennetada ja sellest tulenevalt seadusmuudatus teha. Selle muudatuse initsiaator on AS Eesti Loto. Teiseks, veel üks asi, mis eristab totode ja loteriide korraldamise kulusid. Kui loteriikorraldaja peab kandma näiteks ka loosimise kulusid ning piletite trükkimise ja levitamise kulusid, siis kui neidsamu numbreid ennustatakse totot mängides, siis totokorraldajal seda kohustust ei ole. Veel kord ütlen, kuna loterii ja toto mõisted võivad olla üsna mitmeti tõlgendatavad, et loterii on mäng, mille tulemus sõltub juhusest (nt klassikaline Keno Loto ja Viking Lotto), toto klassikaline näide on spordiennustus (nt Triobet on totokorraldaja).
Majanduskomisjoni istungil tehti järgmised otsused. Esiteks otsustati teha ettepanek saata eelnõu täiskogu päevakorda teiseks lugemiseks 16. novembriks 2016 (otsus oli konsensuslik), teiseks otsustati teha ettepanek teine lugemine lõpetada (otsus oli samuti konsensuslik), kolmandaks otsustati saata eelnõu kolmandale lugemisele, kui teine lugemine lõpetatakse, 23. novembriks 2016 (samuti konsensuslik otsus) ja neljandaks otsustati teha ettepanek panna eelnõu lõpphääletusele (samuti konsensuslik otsus). Tänan tähelepanu eest!

14:13 Esimees Eiki Nestor
Küsimused ettekandjale. Rait Maruste, palun!

14:13 Rait Maruste
Tänan! Austatud ettekandja! Kui ma õigesti kuulsin, siis te nimetasite alguses spetsiaalsuse printsiipi. Möönan, et ma ei saanud hästi aru, mis see tähendab. Palun selgitage paari sõnaga!

14:14 Toomas Kivimägi
Aitäh! Õnneks olen ma selle paberi kaasa võtnud. Nimelt, sellessamas ringkonnakohtu otsuses, kus leiti, et ühe konkreetse kaasuse suhtes ei ole võimalik rakendada kelmuse paragrahvi, toodi põhjendusena välja järgmine seisukoht: väärteokoosseis võib karistusseadustiku § 3 lõikes 5 sätestatust hoolimata kuriteokoosseisu kõrvale tõrjuda, tingimusel et need normid on spetsiaalsussuhtes ja väärteokoosseisu puhul on tegemist erinormiga. Spetsiaalsus tähendab selles kontekstis kahe normi olulist identsust, kusjuures ühele neist normidest lisandub mingi eriline/täiendav tunnus: kui regulatsiooniesememe kattumise korral on selge, et seadus peab väärteokoosseisu erinormiks, rakendub just viimane, mitte aga kuriteokoosseis.

Oluline on märkida, et see otsus kaevati ka edasi, ent Riigikohus keeldus seda menetlusse võtmast. Nii et meil on põhjust arvata ja eeldada, et seesama ringkonnakohtu otsus on pretsedent, mille järgi ka järgmised otsused tehakse. Sellest tulenevalt leian, et on mõistlik seda seadussätet täpsustada. Ma ütlen veel kord, et praegune maksimaalne karistusmäär kihlveopettuse eest, 80 eurot, ei ole kindlasti proportsionaalne selle õigusrikkumise tekitatud riski ja ohuga ega selle kaaluga.

14:15 Esimees Eiki Nestor

Juhan Parts, palun!

14:15 Juhan Parts

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Väga arusaadav jutt, aga ühte teemat te ei puudutanud. Ma pean silmas internetipõhiseid lotosid ja kui tahate, siis ka totosid. Meil on Eesti Loto monopol, välja arvatud väiksemate loteriide puhul. Me arvame, et me kogume makse kõikidelt loteriidelt, mis toimuvad Eesti territooriumil. Ometi on internetilotosid üha rohkem, inimesed mängivad neid Eesti territooriumil olevatest arvutitest, võib-olla on ka Eesti kodanikud ja Eesti residendid. Milline õiguslik režiim praegu hõlmab neid lotosid või totosid, mida saab mängida Eesti territooriumil, aga mille kogu reeglistik, maksustamine ja kõik muu tuleneb kuskilt mujalt?

14:16 Toomas Kivimägi

Aitäh küsimuse eest! Tõepoolest, tänapäeva veebimaailmas on see kindlasti üks ... Võib-olla pole see mitte risk, aga see on reaalsus, millega tuleb arvestada. Aga Eesti õigusruumis kehtivad näiteks loteriide korraldamisel ikkagi need seadused, mis on vastu võetud. Neid kohaldatakse ka teistele korraldajatele, totode korraldajatele. Ma arvan, et sa ei ole internetis neid lehekülgi vaadanud. Aga mina olen pannud tähele, et kui siseneda ühte või teise spordiennustuse portaali, siis kohe alguses ilmub ekraanile Maksu- ja Tolliameti märge, mis teatab, et hasartmänguseaduse kohaselt ei ole lubatud tal siin toimetada ja tegutseda. Mis tähendab, et Eesti territooriumil ei ole neil portaalidel võimalik loteriide korraldajatele ebaseaduslikku konkurentsi pakkuda. Omaette teema on see, kui sa tegeled selliste asjadega välisriigis. Seal Eesti Maksu- ja Tolliameti ettekirjutus ei kohaldu. Seal on see kõik oluliselt keerulisem. Aga Eesti territooriumil on neid lehti selles mustas nimekirjas kümneid, kui mitte sadu. Need on ära blokeeritud. See tähendab, et on ära võetud võimalus Eesti territooriumil näiteks totot mängides loteriitulemusi ennustada. Aga kordan veel, et välismaal toimetades seda piirangut loomulikult ei ole.

14:17 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, Toomas Kivimägi! Riigikogu liikmetel rohkem küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised, kõnesoove ei ole. Eelnõu kohta on esitatud kaks muudatusettepanekut, mõlemad on majanduskomisjonilt. Austatud Riigikogu, eelnõu 260 teine lugemine on lõpetatud.

---

4. 14:18 Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (256 SE) teine lugemine

14:18 Esimees Eiki Nestor

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 256 teine lugemine. Ettekandja sotsiaalkomisjoni esimees Aivar Kokk, palun!

14:18 Aivar Kokk

Hea juhataja! Head kolleegid! Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu menetlemisest teavitati Eesti Ametiühingute Keskliitu, Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsiooni (TALO), Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Tööandjate Keskliitu ning paluti neil esitada oma ettepanekud eelnõu kohta ja osaleda komisjoni istungil. Eesti Tööandjate Keskliit andis teada, et ettepanekuid ei ole ning nad ei osale istungil. Sotsiaalkomisjoni 12. septembri istungil osalesid Eesti Ametiühingute Keskliidu esimees Peep Peterson ja Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsiooni juhatuse esimees Ago Tuuling. Esimene lugemine toimus 21. septembril, muudatusettepanekute esitamise tähtajaks oli 5. oktoober. Muudatusettepanekuid selleks ajaks ei

esitatud.
Sotsiaalkomisjon arutas eelnõu teise lugemise ettevalmistamiseks oma istungitel 10. ja 25. oktoobril ning 8. ja 14. novembril. 10. oktoobril oli istungile kutsutud Tööinspektsiooni peadirektor Maret Maripuu, kes tutvustas Tööinspektsiooni ettepanekut eelnõu kohta. Tööinspektsiooni peamine mure oli see, et lähetatud töötajate töötingimuste ja -keskkonna üle ei ole võimalik teha efektiivsemat järelevalvet, kuna puudub info lähetatud töötajate asukoha kohta. Komisjon tegi Sotsiaalministeeriumile ja Tööinspektsioonile ettepaneku töötada ühiselt välja ettepanek, et Eestisse lähetatud töötaja tööandja esitab Tööinspektsioonile e-kirjaga andmed lähetuse ja lähetatud töötaja kohta. 8. novembri istungil arutas sotsiaalkomisjon koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Sotsiaalministeeriumi esindajatega majandus- ja taristuminister Kristen Michali kirja, milles oli ettepanek eelnõu rakendusala täpsustada.
Sotsiaalkomisjon otsustas saata eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda 16. novembriks 2016 ja teha ettepaneku teine lugemine lõpetada. Aitäh!

14:21 Esimees Eiki Nestor
Küsimus komisjoni ettekandjale. Krista Aru, palun!

14:21 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Te nimetasite ja ka seletuskirjas on öeldud, et komisjon tegi Sotsiaalministeeriumile ja Tööinspektsioonile ettepaneku töötada koos välja ettepanek. Kas te täpsustaksite, mis hakkab olema selle ettepaneku sisu ja mis on tähtaeg, et Tööinspektsioon saaks järelevalvet tõesti paremini tegema hakata?

14:21 Aivar Kokk
Aitäh väga hea küsimuse eest! See ettepanek on juba seadusesse sisse viidud ja täna läheb see siin hääletamisele. Anname Tööinspektsioonile võimaluse järelevalvet teha ja paneme ka kohustuse (s.o muudatusettepanek nr 2) see mure lahendada. Tööinspektsioon ei saa praegu kontrollida, kas siia saadetud töötajad on kõik korrektselt tööle vormistatud ja kas tööohutusega on kõik korras.

14:22 Esimees Eiki Nestor
Aitäh, Aivar Kokk! Rohkem küsimusi Riigikogu liikmetel ei ole. Avan läbirääkimised, kõnesoove ei ole. Eelnõu kohta on esitatud neli muudatusettepanekut ja need kõik on esitanud sotsiaalkomisjon ise, seega on need loomulikult täielikult arvestatud. Esimene, teine, kolmas ja neljas muudatusettepanek. Eelnõu 256 teine lugemine on lõpetatud.

---

5. 14:23 Sotsiaalhoolekande seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (300 SE) teine lugemine

14:23 Esimees Eiki Nestor
Algab Vabariigi Valitsuse algatatud sotsiaalhoolekande seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 300 teine lugemine. Ettekandja sotsiaalkomisjoni esimees Aivar Kokk, palun!

14:23 Aivar Kokk
Hea juhataja! Head kolleegid! Sotsiaalhoolekande seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu algatas Vabariigi Valitsus 28. septembril 2016. aastal. Esimene lugemine toimus 25. oktoobril ning see lõpetati. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määrati 3. november ja selleks ajaks esitati kolm muudatusettepanekut.
Komisjon pöördus arvamuse saamiseks Eesti Pensionäride Ühenduste Liidu ja vanemaealiste poliitika komisjoni poole. Arvamuse eelnõu kohta saatis Eesti Pensionäride Ühenduste Liit. Esitatud arvamuse kohaselt toetab Eesti Pensionäride Ühenduste Liit üksi elavate pensionäride toetamist. Nad kinnitasid oma arvamuses, et nad olid eelnõu väljatöötamise faasis sellesse töösse kaasatud. Vanemaealiste poliitika komisjon eelnõu kohta arvamust ei esitanud.
Peale eelnõu esimese lugemise lõpetamist kogunes sotsiaalkomisjon eelnõu arutamiseks ja teise

lugemise ettevalmistamiseks kahele istungile: 8. ja 14. novembril. Muudatusettepanekute aruteludes osalesid Sotsiaalministeeriumi esindajatena sotsiaalkindlustuse osakonna peaspetsialist Liidia Soontak ning õigus- ja personaliosakonna õigusnõunik Lily Mals. Eelnõus on tehtud keelelised ja normitehnilised parandused, mis on tekstis alla joonitud.
Sotsiaalkomisjon otsustas 8. novembri 2016. aasta istungil saata eelnõu teisele lugemisele Riigikogu täiskogu päevakorda 16. novembriks. Komisjoni ettepanek oli eelnõu teine lugemine lõpetada. Samuti otsustas komisjon, et kui eelnõu teine lugemine 16. novembril lõpetatakse, siis tuleks eelnõu saata kolmandale lugemisele 23. novembriks ning panna lõpphääletusele. 14. novembri istungil kiideti heaks eelnõu teise lugemise menetlusdokumendid. Kõik otsused tehti konsensuslikult. Aitäh!

14:25 Esimees Eiki Nestor
Küsimused ettekandjale. Monika Haukanõmm, palun!

14:25 Monika Haukanõmm
Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Eelnõus räägitakse toetusest, mida inimene ei pea taotlema. Ma toon näite. Kui hinnatakse inimese töövõimet, siis ta peab kindlasti tegema linnukese sellesse kohta, kus on küsitud, kas ta soovib saada töövõimetoetust. Nüüd me aga ütleme, et inimesed ei peagi üksi elava pensionäri toetuse saamiseks mingit taotlust esitama, vaid seda toetust makstakse kõigile, kes on teatud aja jooksul üksi elanud. Mind väga huvitab põhjendus. Miks me ühel juhul väga kategooriliselt nõuame, et inimene peab esitama taotluse, ja teisel juhul mitte? Üldiselt on olnud selline lähenemine, et riigilt toetuse saamiseks peab seda taotlema.

14:26 Aivar Kokk
Aitäh väga hea küsimuse eest, Monika! See on väga lihtne. Ma arvan, et meie ühine eesmärk on vähem bürokraatiat ja vähem kulutusi bürokraatiale. Keegi ei peaks kuhugi minema ja mingit taotlust esitama, kui meil on väga selgelt seadusesse kirjutatud, mis tingimustel on üldse võimalik seda toetust saada. Toetust me anname just nendele üksi elavatele pensionäridele, kes ise võib-olla väga hästi hakkama ei saa ja kellel on seda toetust väga vaja.

14:26 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:26 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea ettekandja! Minu küsimus on samal teemal. Millised on need meetmed, mille järgi kontrollitakse, kas inimene ka reaalselt tõesti sellel aadressil elab ja kas ta elab seal üksinda? Me poliitikutena teame, et valimiskampaania ajal, kuigi 1. augustiks peab kõik olema registreeritud, on üks suur tohuvabohu ja keegi ei suvatse oma tegelikku elukohta näidata. Peale selle, miks IRL nüüd oma parempoolsest maailmavaatest taandub? Inimene peaks ise taotlema enda abistamist, riik ei peaks minema ise abi lausa pakkuma.

14:27 Aivar Kokk
Ma ei tea, kas see arusaam, kas inimene peab ise midagi taotlema või ei pea, väljendab parempoolset, vasakpoolset või keskseisukohta. Selle eelnõuga on väga selgelt paika pandud lihtne reegel, et eelneva aasta Statistikaameti andmete järgi arvutatud statistiline keskmine pension korrutatakse 1,2-ga. See on see piir. Kelle pension on allapoole seda piiri ja kes elavad üksi, saavad seda toetust. Kuidas seda kontrollitakse? Kontrollitakse sissekirjutuse järgi, mis on registris. Alati on võimalik petta ja pättust teha, aga Eesti riigi seadused kehtivad kõigi kohta. Jah, kui perekonnal on kaks korterit, siis üks abikaasa kirjutab enda sisse ühte ja teine teise, ja kui nende mõlema pension on väiksem kui järgmisel aastal lubatud 470 eurot, siis tõesti see võimalus on. Kui me selle hirmu tõttu, et mõni inimene äkki nii käitub, looksime kontrollmehhanismi, mis maksaks umbes niisama palju, kui palju me seda toetust inimestele maksame, siis ma arvan, et see ei oleks õiglane. Parem on nii, et kui on leitud võimalus toetada üksi elavaid pensionäre, siis see toetusraha maksimaalselt nende kätte ka jõuaks, mitte ei läheks ametnike kätte, kes hakkaksid seda süsteemi kontrollima.

14:29 Esimees Eiki Nestor
Monika Haukanõmm, palun!

14:29 Monika Haukanõmm
Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma olen lihtsalt segaduses ega saa aru, kuidas ühest ministeeriumist tulevad eelnõud rakendavad ühte ja sama põhimõtet erinevalt. Ühel juhul öeldakse, et mitte mingil juhul ei saa toetust maksta, kui linnukest õiges lahtris ei ole. Teisel juhul öeldakse, et aga see on nii tore, kui ei pea taotlema, et anname ikka kõigile. See selleks. Minu küsimus on selle kontrollperioodi kohta, mis kestab 1. aprillist kuni 30. septembrini. Üldiselt öeldakse, et seadus peab olema ühene, mõistetav ja arusaadav. Sellist perioodi, 1. aprillist kuni 30. septembrini, ei kasutata mitte kuskil mujal. See on uus periood, mis on kasutusele võetud. Millistel kaalutlustel on valitud kontrollperioodiks ajavahemik 1. aprillist kuni 30. septembrini?

14:30 Aivar Kokk
Väga lihtsatel kaalutlustel: me soovime seda toetust maksma hakata juba järgmisel aastal. Sinu parandusettepanek nägi ette, et kontroll peaks kestma terve aasta. Siis ei hakkaks 2017. aastal mitte ükski üksi elav pensionär seda toetust saama. See on asja üks pool. Teine pool on see, miks algab see periood 1. aprillist. Mingi periood peab ju olema, loogiline on ju, et ei saa olla ainult üks kuupäev. 1. aprill, nagu me kõik teame, on siiamaani pensionäridele alati tore päev olnud, sest nende pension on siis tõusnud. Sellel hetkel selgub ka Eesti statistiline keskmine pension. Pool aastat on piisavalt pikk aeg, et näha, kas inimesed ei kasuta sisse- ja väljakirjutamisel mingit ühepäevast vangerdust.

14:30 Esimees Eiki Nestor
Andres Herkel, palun!

14:30 Andres Herkel
Aitäh, austatud esimees! Austatud ettekandja! Kuivõrd oli komisjonis või ka kusagil mujal selle eelnõu ettevalmistamise ajal kaalumisel selline arusaam, et seda sorti toetust jagaks ehk kõige pädevamalt kohalik omavalitsus, kes on inimestele tegelikult kõige lähemal, tunneb nende vajadusi, teab, kes elab üksi, kes ei ela, ning teab ka, milline on reaalne olukord? Kas see mõte üldse oli kaalumisel?

14:31 Aivar Kokk
Aitäh hea küsimuse eest! Pean tunnistama, et sotsiaalkomisjonis minu mälu järgi sellist teemat üles ei kerkinud. Seda kahel põhjusel. Kui me anname kohalikele omavalitsustele mingi kohustuse, siis me peame kohustuse täitmiseks kaasa andma ka selleks kuluva raha. Kui eelarves on mingi summa ette nähtud üksi elavate pensionäride toetuseks, siis iga kulutus, mis sellest summast läheb ametnike töö hüvitamiseks, tähendab raha, mis ei jõua tegelikult nende kätte, kelle jaoks see on mõeldud. See lihtsalt ongi nii. Ma tuletan teile meelde, et kui siin saalis oli esimene lugemine, siis kõik fraktsioonid toetasid seda eelnõu. Siis ei tulnud kõne alla sellist teemat, kas panna see ülesanne kohalikele omavalitsustele. Kui täna ükskõik mis sotsiaalkohustus kohalikele omavalitsustele panna, siis tuleb alati linnade liidult ja maaomavalitsuste liidult kiri, kus pahandatakse, et neile pannakse kohustusi, aga kus on raha nende katteks.

14:32 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:32 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea komisjoni esimees! Minu pinginaaber püüab minu meelest väita, et Riigikogu on minemas seda teed, et ta ei kohtle kõiki abivajajaid võrdselt. See ei ole õiglane. Kõiki abitaotlejaid peaks ju võrdselt kohtlema, praegu kasutatakse aga hoopis teist taktikat. Teine probleem on kontrolliga. Me teame väga hästi, et on inimesi, kellele invaliidsuspension on lisasissetulek. See inimrühm vajab tõesti kahjuks toetust, kuid tegelikult neil ei ole ei füüsilise ega vaimse tervise tõttu alust, miks seda neile maksma peaks. Aga keegi selle kontrolliga ei tegele, käib selline teadlik althõlma paberite vahetamine, riik tolereerib seda ja vaatab pealt. Kas see on normaalne?

14:33 Aivar Kokk
Aitäh! See küsimus ei ole küll kuidagi selle eelnõuga seotud, see käib ühe teise eelnõu kohta. Üks pool on jah need küsimused, mida siin täna esitatakse ja mis on selle kohta, mida Sotsiaalministeerium teeb. Meie oleme siin seadusandjad ja seaduse kinnitajad. Aga täna on meil ikkagi väga selge seisukoht: vähem bürokraatiat.

14:34 Esimees Eiki Nestor
Andres Ammas, palun!

14:34 Andres Ammas
Lugupeetav juhataja! Lugupeetav ettekandja! Ma tean, et ma kordan küsimust, mis kõlas siin saalis – küll mitte minu suust – ka esimesel lugemisel, aga see on oluline küsimus. Kuidas on seotud see eelnõu ja kohalike omavalitsuste valimiste toimumine?

14:34 Aivar Kokk
Ma arvan, et mitte kuidagi.

14:34 Esimees Eiki Nestor
Aitäh, Aivar Kokk! Rohkem Riigikogu liikmetel küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised, kõnesoove ei ole. Eelnõu 300 koha on esitatud neli muudatusettepanekut. Esimene on Monika Haukanõmmelt ja jäetud arvestamata, kuid kodu- ja töökorra seaduse § 106 lõike 2 alusel ei kuulu see hääletamisele. Teine muudatusettepanek on sotsiaalkomisjonilt, on täielikult arvestatud. Kolmas on sotsiaalkomisjonilt, on täielikult arvestatud. Neljas on Monika Haukanõmmelt, on jäetud arvestamata, kuid seda muudatusettepanekut on tabanud sama saatus mis esimest ettepanekut. Eelnõu 300 teine lugemine on lõpetatud.

---

6. 14:35 2017. aasta riigieelarve seaduse eelnõu (303 SE) teine lugemine

14:35 Esimees Eiki Nestor
Algab Vabariigi Valitsuse algatatud 2017. aasta riigieelarve seaduse eelnõu teine lugemine. Ettekandja on rahanduskomisjoni esimees Remo Holsmer. Palun!

14:35 Remo Holsmer
Tere! Vaatan saali, mis on kuidagi harjumuspäratult tühi. Teie ees on 2017. aasta riigieelarve, toimub selle teine lugemine. Poliitilises plaanis toimub see lugemine mõnevõrra teises situatsioonis, kui oli eelarve üleandmise ajal. See on ka ilmselt põhjus, miks saal praegu nõnda tühi on. Vahepeal on niipalju muutunud, et IRL ja sotsiaaldemokraadid on hakanud Keskerakonnaga valitsust moodustama. Ma ei ole aru saanud, kas ka Vabaerakonnaga. Kas ei? Selge. Ühesõnaga, siitpoolt eitatakse. Aga see selleks.
Ma ütlen kohe ära, et tänane öö tuleb lühike. Tuhandeid muudatusettepanekuid ei ole, keegi ei kavatse vististi obstruktsiooni rakendada. Aga ma tuletan meelde selle eelarve põhieesmärke. Eelarve andis septembri lõpus üle Reformierakonna, sotsiaaldemokraatide – üks sotsiaaldemokraat tuli siiski saali, tere, Rainer! – ja IRL-i valitsus. Selle eelarve eesmärk on Eesti julgeolekut tugevdada, majanduskasvu edendada, tööjõumakse vähendada, väiksemate sissetulekutega inimesi toetada, lastega peresid täiendavalt abistada ning viia ellu riigi ja kohalike omavalitsuste reform. See eelarve toetab riigi- ja haldusreformi tegemist. See eelarve viib kaitsekulud kõigi aegade kõrgeimale tasemele ja toetab piiri väljaehitamist. Järgmise aasta eelarvega vähendatakse tööjõumakse ja suurendatakse inimeste maksuvaba tulu 180 euroni, kehtestatakse kolmanda lapse 300-eurone toetus ja üksi elavad pensionärid hakkavad saama 115-eurost toetust. Sotsiaalhoolekandetöötajate, kõrgharidusega kultuuritöötajate ja siseturvalisuse töötajate palgafond kasvab järgmisel aastal 3,3%. Õpetajate palgafondi kasv ulatub 4,6%-ni. Eelarve aitab ellu viia ambitsiooni tõsta õpetajate palk 120%-ni keskmisest palgast. Mul on hea meel, et selle eesmärgini jõudmist pole loodav koalitsioon kahtluse alla seadnud. Seni on õpetajate palga tõstmine 120%-ni keskmisest palgast olnud ainus asi, mille läbirääkijad on välja öelnud. Kui headelt endistelt partneritelt sõnu laenata, siis ennaktempos

palgatõusu seisak jätkub.
Järgmisel aastal on välistoetuste osakaal riigieelarves 961 miljonit eurot ja see moodustab ligi 10% riigieelarve kuludest. Riigi kaasfinantseerimiseks on ette nähtud 81 miljonit eurot. Niisamuti eraldatakse vahendid Tallinna–Tartu maantee ehitamise jätkamiseks.
See eelarve on tehtud vastutustundliku eelarvestamise põhimõtteid järgides ja on 0,2%-lises struktuurses ülejäägis. See tähendab, et selle eelarvega ei elata tuleviku arvel. Viimaste nädalate jooksul on riigi laenuvõtmine kerkinud tõsiseks debati teemaks. Ega ka Reformierakond ei ole kunagi otseselt laenamise vastu olnud, kui laenamine kui selline ei muutu eesmärgiks omaette. Investeeringute tarbeks, konkreetse projekti realiseerimiseks võetava laenu vastu ei ole Reformierakond kunagi olnud. Küll aga tuletan ma kõigile meelde täna Postimehes avaldatud Eesti Panga presidendi Ardo Hanssoni sõnu: "Kui lühiajaliselt seda [majandust] veel stimuleerida, siis palgasurve suureneks, ettevõtete kasumlikkus oleks veelgi rohkem löögi all. Mida vähem kasumlikkust, seda väiksem on ettevõtete investeerimisvõimalus ja seda madalam on tulevikus kasvupotentsiaal. [---] Meie [Eesti Panga] seisukoht on, et eelarvetasakaalu eesmärgistamine keskpikas perspektiivis on õige, sest võrreldes paljude teiste Euroopa riikidega on meie majandus volatiilsem, mistõttu vajame rohkem puhvreid kui mõni teine riik." Ma usun, et see on päris tugev sõnum nii Keskerakonnale, kes oma peaministrikandidaadi suu kaudu on öelnud, et eelarvetasakaal ei ole oluline, kui meeldetuletus ka IRL-ile, kelle liikmeid küll parasjagu siin saalis ei ole, aga küllap see jõuab ka nende kõrvu. Mõni aasta tagasi nõudsid nad tasakaalunõude sissekirjutamist lausa põhiseadusesse. Loodan, et selle põhimõtte järgi käitutakse ka edaspidi. Igatahes kinnitan ma, et lahkuv koalitsioon annab üle hästi hoitud riigirahanduse ja hästi hoolikalt koostatud järgmise aasta eelarve.
Vabariigi Valitsuse algatatud 2017. aasta riigieelarve seaduse eelnõu esimese lugemise arutelu toimus Riigikogu täiskogus s.a 26. oktoobril ja eelnõu esimene lugemine lõpetati. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määrati 9. november ja komisjon arutas eelnõu 27. oktoobril ning 10. ja 14. novembril. Menetlemise käigus on rahanduskomisjon kuulanud ära kõik valdkonnaministrid, et saada detailne ülevaade valitsemisalade eelarvetest. Esimese ja teise lugemise vahel osalesid komisjoni istungitel haridus- ja teadusminister Maris Lauri, kultuuriminister Indrek Saar, maaeluminister Urmas Kruuse, keskkonnaminister Marko Pomerants ja siseminister Hanno Pevkur.
Nüüd laekunud muudatusettepanekutest. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks, 9. novembriks esitasid Riigikogu liikmed ja fraktsioonid 23 muudatusettepanekut. Muudatusettepanekute selgitused on ära toodud muudatusettepanekute loetelus. Rahanduskomisjon ise koostas ühe muudatusettepaneku, milles on ette nähtud järgmised olulisemad sisulised muudatused. Esiteks, ministeeriumide kaupa jaotatakse laiali Euroopa Liidu eesistumise kulud. Teadaolevalt on Riigikantselei see riigiamet, kes kogu Euroopa Liidu eesistumist koordineerib. Teiseks, kultuuritöötajate miinimumpalgaks määratakse 942 eurot. Kolmanda olulise asjana toon välja selle, et Vabariigi Valitsuse reservist eraldatakse 200 000 eurot võrkpallikoondisele, kes jõudis Euroopa meistrivõistluste finaalturniirile Poolas. Ülejäänud ettepanekud, mis komisjon tegi koostöös Rahandusministeeriumiga, on pigem tehnilised, need on valdkonnasisesed ümbertõstmised ning tekstiparagrahvide täpsustamised ja lisamised.
Komisjon jättis Riigikogu fraktsioonidelt, EKRE ja Vabaerakonna fraktsioonilt laekunud muudatusettepanekud arvestamata paljuski katteallikate sobimatuse tõttu. Ma kirjeldan neid ettepanekuid ning ka katteallikaid, mille arvel sooviti erinevaid summade ümbertõstmisi teha. Muudatusettepanekud käsitlesid avalikult kasutatavate teede lisarahastamist, täiendavate üleminekutoetuste maksmist põllumajanduses, vabatahtliku päästesüsteemi toetamist, taastusraviteenuste kättesaadavuse parandamist, teadus- ja arendustegevuse baasfinantseerimise suurendamist, õpetajate ja kultuuritöötajate palgataseme korrigeerimist, noorte huvikeskuste toetamist, prokuratuuri ja kriminaalpolitsei võimekuse lisamiseks vahendite eraldamist ja mitmeid muid toetusi eri organisatsioonidele. Katteallikatena olid välja pakutud Vabariigi Valitsuse reserv, Riigikantseleile eraldatud vahendid "Eesti Vabariik 100" korraldamiseks, Vabariigi Presidendi Kantselei tegevuskulud, ringhäälingu kulud, eraldised Rail Balticule ja koolivõrgu programmi kulude vähendamine. Ka pakuti erakondade rahastamise kulude vähendamist. Nagu ma ütlesin, komisjon ühtegi fraktsioonide esitatud ettepanekut ei toetanud. Komisjon toetas eespool viidatud muudatusettepanekut, mille ta ise oli teinud.
Peale kõiki neid arutelusid ja muudatusettepanekute läbihääletamist tegi komisjon järgmised konsensuslikud otsused: saata eelnõu Riigikogu täiskogu päevakorda tänaseks, 16. novembriks

ettepanekuga teine lugemine lõpetada ja määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks kümme tööpäeva ehk 30. november kell 17.15. Täpsustan, et viimasele ettepanekule oli 1 rahvasaadik Riigikogu rahanduskomisjonis vastu, aga 10 olid selle poolt. Olen valmis vastama küsimustele.

14:45 Esimees Eiki Nestor
Küsimused komisjoni ettekandjale. Andres Herkel, palun!

14:45 Andres Herkel
Aitäh, härra esimees! Austatud ettekandja! Teie sissejuhatuse mõningasest kerglusest tuleneb minu küsimus selle kohta, kuidas on öö pikkus ja muudatusettepanekute arv omavahel seotud. Aga natuke tõsisemalt vaadates on meil tegemist ühe kõige olulisema või ühe väga olulise dokumendiga, mis siin aasta jooksul vastu võetakse. Muudatusettepanekutele tuli ministeeriumist ka kommentaare. Arvestades seda, et riigieelarve on väga raskesti loetav, võib tõepoolest olla nii, et katteallikaid on otsitud ka sellelt realt, kust võtta ei saaks, või on midagi pandud sellele reale, kuhu panna ei ole päris õige. Aga enamik küsimusi on siin ikkagi poliitilised. Miks ei ole meie ees ministrit? Kodukord seda võimaldab. Komisjon oleks saanud paluda tulla siia ministril, kes erinevalt teist loodab ilmselt ka edaspidi selle eelarve eest poliitilist vastutust kanda.

14:46 Remo Holsmer
Käesoleva hetkeni kannan poliitilist vastutust selle eelarve eest mina ja teen seda täiesti sirge seljaga. Nagu ma ütlesin, see on Reformierakonna, Isamaa ja Res Publica Liidu ning sotsiaaldemokraatide vahel kokku lepitud riigieelarve, mis on täna siin teisel lugemisel. Seda, kas teise või kolmanda lugemise vahel midagi muutub, näitab aeg. Ma arvan, et teie kommentaar minu sissejuhatuse kohta polnud võib-olla kõige olulisem, aga riigieelarve on tõesti kõige olulisem dokument. Minu nending, et täna pikka ööd ees ei oota, kuna muudatusettepanekuid ei ole sadade kaupa esitatud, oli võib-olla ka hinnang sellele, kuivõrd tõsiselt osa rahvasaadikuid riigieelarve menetlemist siin suures saalis võtab.
Mis puudutab ministri osalemist tänasel arutelul, siis me rääkisime sellest ka rahanduskomisjonis. Selle kohta tegi ettepaneku hea kolleeg teie paremal käel, härra Andres Ammas. Seni on eelarve menetlemisel peale esimese lugemise lõpetamist parlamendis olnud selline loogika, et valitsus on oma töö teinud, ministrid on kokku leppinud eelarve eelnõus, nad on esitanud selle Riigikogule ja täitevvõim enam sellesse protsessi ei sekku, kui tal endal ettepanekuid ei ole. See oli ka ministri positsioon, et tema on andnud eelarve üle, nüüd rahanduskomisjon juhtivkomisjonina menetleb seda ja esitab selle suurele saalile. Võimude lahususe koha pealt oleks tema roll selles protsessis võrdlemisi küsitav, sest mis siis see roll saaks olla. Kui teil on soov seda diskussiooni riigiõiguslikust aspektist n-ö lahti võtta, siis ma arvan, et seda arutelu võiks ju pidada. Kindlasti on Jüri Adamsil oma positsioonid. Aga rahanduskomisjon on otsustanud, et me ei kaasa – õigemini ei kutsu, sest ega me ju kedagi käskida ei saa – rahandusministrit teise lugemise arutelu juurde. Andres Ammas, kui hästi formalistlikult öelda, sellist ettepanekut meile tegelikult komisjonis ei esitanudki.

14:48 Esimees Eiki Nestor
Andres Ammas, palun!

14:48 Andres Ammas
Lugupeetav juhataja! Lugupeetav ettekandja! Ka minu küsimus lähtub sinu sissejuhatusest. Leidsid, et see eelarve teeb tublisti head õpetajatele ja toimub otsustav liikumine seatud eesmärgi poole, et nende palk oleks 120% riigi keskmisest palgast. Kuna üldine palgatõus riigis on kiirem kui eelarve eelnõus plaanitud õpetajate palga tõus, siis tegelikult ju, ole aus, mahajäämus selle eesmärgi poole liikumisel kasvab. Jah, ma möönan, kui palgatõus oleks null, siis oleks see mahajäämus veel suurem, aga tegelikult see õpetajate palga väike tõus meid eesmärgile, 120% keskmisest palgast, sisuliselt lähemale ei vii. Palun kommenteeri oma väidet lähemalt!

14:49 Remo Holsmer
Aitäh! Esiteks, õpetajate palgafond kasvab järgmisel aastal 4,6%, teiste riigilt palka saavate töötajate palgaga võrreldes ennaktempos. Teiseks, õpetajate reaalne palk saab kasvada ka sisemiste reformide

abil. Me rääkisime komisjonis haridus- ja teadusministriga. Vahendeid palgafondi suurendamiseks ja palga reaalseks kasvuks hakkab olema rohkem kui see 4,6%, mis on eelarves ette nähtud. Kolmandaks, nagu te loodetavasti mäletate, aitaks õpetajate palka kasvatada see, kui selguks lõpuks õpilaste arv. Nagu minister komisjonis selgitas, peaks novembri teises pooles selguma õpilaste arv, millest tulenevalt tehakse uued arvestused, mis omakorda võiks võimaldada õpetajate palka veelgi rohkem tõsta kui see konkreetne 4,6%. Seetõttu võib öelda, et kui me umbes aasta pärast uuesti debatti peame, mis iganes positsioonil siis keegi ka on, on õpetajate palga kasv suure tõenäosusega kõigi nende eespool nimetatud muudatuste, reformide ja täpsustuste koosmõjul olnud palju suurem.

14:51 Esimees Eiki Nestor
Krista Aru, palun!

14:51 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Muudatusettepanekutele on Rahandusministeerium andnud oma eitava hinnangu ja lisanud enamasti ka paarilauselise põhjenduse. Minu küsimus puudutab doktoranditoetust, mille kohta on Rahandusministeerium selgelt väitnud, et katteallikana toodud koht on vale. Kas ja kuivõrd komisjon üldse sisuliselt arutas doktoranditoetuse probleemi? See on ju üks meie riigi edasise arengu võtmeküsimusi, kui palju tuleb tööjõuturule doktorikraadiga, hästi haritud inimesi.

14:52 Remo Holsmer
Aitäh! Doktoranditoetus tõusis viimati eelmisel aastal, 10%. Ma arvan, et põhimõte seda toetust suurendada on igati õige. Te pakkusite selleks katteallikaks Vabariigi Valitsuse reservi vähendamise. See on just see, millele ma enne viitasin. Doktoranditoetuse tõstmine ei ole ju ühekordne kulutus. See on n-ö riigieelarve baasi minev kulutus ja katteallikast peaks saama pikaajaliselt selle ära katta. See on põhjendus, miks rahanduskomisjon seda ettepanekut ei toetanud.

14:53 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:53 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea komisjoni esimees! Aasta tagasi, kui Vabaerakond esimest korda eelarvet menetles, siis te olite nii vastutulelik ja andsite lubaduse, et kui ideel on jumet, siis komisjon aitab leida adekvaatseid katteallikaid. Nagu me oleme nentinud, eelarve iga rea detailset sisu me ju kuskilt kätte ei saa, me ei näe seda, vähemalt ei näe seda Riigikogu lihtliikmed. Muudatusettepanek nr 9 peaks just sellesse kategooriasse kuuluma. Õiguskantsler on pöördunud Riigikokku põhiseaduse riive küsimusega, sest Eesti maaomanikke ei kohelda õiglaselt. Piirangutega maade omanikke hoiab riik teadmatuses 8–9 aastat. See ei ole mõistlik, see riivab põhiseadust. Miks komisjon ei vastuta selle eest, et üheskoos leida põhiseaduse riivele lahendus?

14:54 Remo Holsmer
Aitäh! Sellel teemal me rääkisime komisjonis keskkonnaminister Marko Pomerantsiga. Tema ütles, et maade omandamise vajadus rahalises mõttes on 5 miljonit eurot, teie tegite ettepaneku eraldada 20 miljonit eurot. See suhteliselt julge pakkumine tegi ka rahanduskomisjoni liikmed natukene, ütleme, ettevaatlikuks. Kui nii palju raha eraldada maade ostuks, siis ei pruugi see anda päris õiget signaali sellele turule ja valdkonnale. Keskkonnaminister nimetas selle summa. Konkreetne ettepanek nägi ette Vabariigi Valitsuse tegevuskulude vähendamist, selleks et maaoste toetada. Need kulud sisaldavad muu hulgas näiteks omandireformi reservfondi, toetusi kohalikele omavalitsustele ja ka hariduskulusid. Ma räägin Vabariigi Valitsuse tegevuskulude alaliigitusest. Ettepanekust ei olnud võimalik aru saada – kui isegi aktsepteerida seda, et see summa võiks olla 20 miljonit eurot –, milliselt konkreetselt realt te soovite raha ära võtta.

14:55 Esimees Eiki Nestor
Martin Helme, palun!

14:55 Martin Helme
Aitäh, härra spiiker! Lugupeetud kolleeg! Põgusalt räägin ka selle eelarve loetavusest. Üks meie pakutud katteallikas oli Rail Baltic. Ministeerium vastas, et oi, seda raha ei saa puutuda, sest see on euroraha. Ainult kui me vaatame eelnõu § 1, mis on rida-realt lahti kirjutatud, siis Rail Balticust ei ole seal silpigi kirjas. Me küll seletuskirjas näeme mingeid summasid, aga sealgi ei ole öeldud, kui suur osa sellest on omafinantseering ja kui suur osa välisraha. Aga see selleks.
Meil oli komisjonis ettepanek vähendada presidendi kantselei tegevuskulusid, nii töötajate palku kui ka, ütleme, pensionil presidentide igasuguseid hüvesid. Rahandusministeeriumi vastus oli, et juba antud hüvesid pole võimalik ära võtta või vähendada. Ehk kui mul õnnestuks saada kuuks ajaks valitsusse ja jagada kogu raha laiali, siis järgmisel valitsusel polegi võimalik ühtegi senti enam kunagi tagasi võtta. Kuidas sa seda loogikat kommenteerid?

14:56 Remo Holsmer
Aitäh! Kui sa läheksid tööle Vabariigi Presidendi Kantseleisse ja keeraksid kraanid kinni kõigil eelmistel presidentidel, kellele on olnud peale ametist lahkumist seadusega ette nähtud teatavad hüved, siis ma arvan, et sul oleks päris palju põhjendamist Eesti avalikkusele. Loomulikult, president võiks küllap sind kantselei juhina tööle võtta, et sa saaksid sellist tuulutamist tegema hakata. Aga ma arvan, et see ei oleks väga mõistlik. Kui inimesed, kes on teeninud presidendina Eesti riiki, on seaduse alusel välja teeninud ka need hüved, mis ametist lahkumise korral neile on garanteeritud, siis see, kui presidendi kantselei juht neid maha kriipsutama hakkab, ei tundu mulle kuigi mõistliku plaanina.

14:57 Esimees Eiki Nestor
Keit Pentus-Rosimannus, palun!

14:57 Keit Pentus-Rosimannus
Aitäh, austatud juhataja! Hea ettekandja! Ilmselt ei oleks päris õige, kui me jätaksime täna täiesti puutumata suure saladuskatte all käivad uue valitsuse moodustamise läbirääkimised ja nende mõju eelarvele. Kuulda on olnud, et praegu kogub läbirääkimistel tuure konflikt selle ümber, kas oma põhimõtetest peab loobuma ja paraku kaotajaks jääma varem sõnades maksukoormuse alandamise eest seisnud IRL ning uuest valitsusest saab eelkõige maksutõusuvalitsus või peab oma põhimõtetest loobuma Keskerakond. Kui peaks realiseeruma läbirääkimistelt välja tilkunud plaan kehtestada suhkrumaks ja automaks ning tõstetakse tulumaksu ja sotsiaalmaksu, siis millist mõju see maksumaksjale järgmisel aastal kaasa toob? Kuidas see üldse haakub meie ees oleva eelarve põhimõttega, mida te nimetasite tööjõumaksude vähendamise põhimõtteks?

14:58 Remo Holsmer
Aitäh! Tööjõumaksude langetamist on läbi aja tähtsaks pidanud nii Reformierakond kui ka IRL. Isamaa programm aastast 1992 ütleb üheselt, et tööjõumakse tuleks langetada ja tarbimismakse tõsta. Seda põhimõtet on lahkuv valitsus hoidnud ning selle põhjal esitanud ja teie ette toonud ka järgmise aasta eelarve. IRL on selles küsimuses kindlasti ebamugavas positsioonis. Kui seni on kaitstud tööjõumaksude langetamist, siis nüüd, ma saan nii aru, on plaanis sotsiaalmaksu langetus mingist kuupäevast ära jätta. See tähendab otseselt tööjõu maksukoormuse suurendamist. Kui teiste lubaduste katteks soovitakse tõsta tulumaksu, siis on see jälle risti vastupidine sellele, mida on lubatud ja millise poliitika eest on valitsuses eelmistel aastatel seistud. Tulevik näitab, kuidas see lõpuks kulgeb. Mina seda kindlasti õigeks ei pea. Tööjõumaksude langetamist on korduvalt rahanduskomisjonile soovitanud kaubanduskoda, tööandjate keskliit ja teised ettevõtlusorganisatsioonid. Seda teab väga hästi ka IRL-i rahandusminister. Ma usun, et IRL-il on päris palju seletamist oma valijatele ja ka ettevõtjatele, kui tööjõu maksukoormust soovitakse nüüd, peale valitsuse vahetust, hoopis tõstma hakata.

15:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Külliki Kübarsepp, palun!

15:00 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea aseesimees! Hea komisjoni esimees! Te ei vastanud minu küsimuse ühele osale.

15:00 Remo Holsmer
Nii. Mis see oli?

15:00 Külliki Kübarsepp
See puudutas seda, miks te olete taandunud oma lubadusest, mille te andsite eelmisel aastal siin saali ees. Kas sellest võib siis tõesti välja lugeda, et kuna ettepaneku on esitanud opositsioonierakond, siis te automaatselt lükkate selle tagasi, ja te ei pea läbirääkimisi summa ega katteallikate üle, kuigi te seda eelmisel aastal lubasite ja ütlesite, et nii meil otsused ei käi? Kus on vastutus? Ma ei saa sellest absoluutselt aru. Palun sellele vastust!

15:01 Remo Holsmer
Kas sellele, kus on vastutus, või sellele, et te ei saa üldse aru? (K. Kübarsepa repliik saalist.) Ma ei ole nõus selle kriitikaga, et Riigikogu liige ei saa informatsiooni kätte. Kui Riigikogu liige, rahanduskomisjoni või ükspuha mis komisjoni liige, soovib saada infot eelarve sisu kohta, ja kui keegi talle Rahandusministeeriumist ei vasta, siis tulgu ja koputagu minu uksele. Ma lähen viin ta siis selle inimese juurde, kes on öelnud, et ei vastata ega seletata, mis ühe või teise eelarverea taga on. See ei ole kindlasti õige kriitika.
Selle kohta, nagu mina oleksin juba ette lubanud toetada ühte või teist ettepanekut n-ö blankona, ütlen, et ma ei ole kindlasti seda lubanud. Ma olen öelnud, et kui rahanduskomisjonile on tulnud ettepanek kas opositsiooni või koalitsiooni liikmelt, siis rahanduskomisjon vaatab kõigepealt seda, kas see on rahanduslikult jätkusuutlik ja põhjendatud, ning siis teeb otsuse. Ma ei ole teie kriitikaga nõus.

15:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Monika Haukanõmm, palun!

15:02 Monika Haukanõmm
Tänan, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Minu küsimus puudutab muudatusettepanekut, millega me soovisime parandada taastusravi kättesaadavust.

15:02 Remo Holsmer
Mis number see oli?

15:02 Monika Haukanõmm
See on ettepanek nr 21. Meil on käivitunud töövõimereform. Kui vähenenud töövõimega, näiteks ratastoolis inimene läheb tööle, siis tal automaatselt suureneb ka taastusravivajadus. Taastusravi kättesaadavus on allapoole igasugust arvestust. Inimesed ootavad väga pikas järjekorras ja saavad teenust väga väikeses mahus. See halvendab nende tervist ja võib põhjustada ka seda, et töövõimereform ei kanna seda eesmärki, mis oli seatud. Siit tulebki minu küsimus. Palun tutvustage selle muudatusettepaneku ümber toimunud arutelu! Millistele argumentidele tuginedes seda ei toetatud?

15:03 Remo Holsmer
Töötukassa pakub alates sellest aastast tööalase rehabilitatsiooni teenust. See on mõeldud inimestele – te ju väitsite, et see on 21. muudatusettepanek –, kellel on vähenenud töövõime ja kes vajavad tööle asumiseks ja töötamise jätkamiseks mitmesuguste spetsialistide abi. Eesti Töötukassa maksab inimesele iga päeva eest, kui ta seda teenust saab, juba sõidu- ja majutustoetust, mida inimene saabki nende tegevuste kulude katteks kasutada. Selle jaoks täiendavalt 600 000 euro eraldamist ei pidanud rahanduskomisjoni tollel hetkel eksisteerinud enamus põhjendatuks. Nii saan ma seda kommenteerida. Selle ettepaneku vastu olid Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ja IRL-i liikmed.

15:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Andres Ammas, palun!

15:04 Andres Ammas

Lugupeetav juhataja! Lugupeetav ettekandja! Mitme Vabaerakonna ja ka EKRE muudatusettepaneku võimaliku katteallikana on märgitud erakondade rahastamise vähendamine. Rahandusministeeriumi põhjendus, miks seda teha ei saa, on see, et erakondade rahastamine on püsinud kümme aastat samal tasemel. Kuidas sellest väitest aru saada? Miks ei kõlba katteallikaks raha, mis on püsinud kümme aastat ühel ja samal tasemel? Kuidas seda mõista?

15:05 Remo Holsmer
Aitäh! Seda peaks ilmselt küsima rahandusministri käest, kes selle arvamuse rahanduskomisjoni saatis. Selle ettepaneku vastu olid rahanduskomisjonis samamoodi sotsiaaldemokraadid ning Keskerakonna ja IRL-i liikmed.

15:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Martin Helme, palun!

15:05 Martin Helme
Aitäh! Me jõuame tagasi minu eelmise küsimuse juurde. Kui riik on juba mingi hüve välja käinud, siis seda vähendama hakata tundub võimatu olevat. Enne ma küsisin kommentaari Rahandusministeeriumi seisukoha kohta, et kui mingisugune hüve on antud, siis seda ei saa ära võtta, sest seda on juba inimestele lubatud. Kas see on mõistlik või mitte, see on vaidlusküsimus. Kas me Ärma talu peame üleval või mitte, see on vaidlusküsimus. Mina leian, et see on väga ebamõistlik. Ma leian, et seadus meid selleks ka ei kohusta, sest seadus räägib mõistlikest kuludest. Aga minu küsimus on ikkagi see: kuidas sa kommenteerid, kas me tõesti peamegi uskuma, et kui kellelegi mingi hüve on kunagi välja lubatud, siis seda tagasi enam võtta ei saa ja ongi eelarve lukus?

15:06 Remo Holsmer
Aitäh! Martin, sa ju tead, et meil Eesti Vabariigis kehtivad seadused, mille Riigikogu ise vastu on võtnud. Muu hulgas on ta vastu võtnud ka Vabariigi Presidendi ametihüve seaduse. Kui tulla tagasi sinu esimese küsimuse juurde, siis isegi kui sa oleks presidendi kantselei direktor, ma arvan, ei ole seadust rikkuda mõistlik. Kõigepealt tuleks seadust muuta, hakkame sealt pihta. Kui sul on hea mõte, et presidendi hüvesid võiks suurendada, vähendada või jätta samaks, siis tuleks see siin parlamendis läbi arutada ja seejärel saaks seaduse kohaselt teha eelarvelised otsused.

15:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Krista Aru, palun!

15:07 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Ma ei saa kuidagi rahul olla nende Rahandusministeeriumist tulnud vastustega, miks üks, teine või kolmas muudatusettepanek üldse ei sobi. Konkreetselt huvitab mind üliõpilaslaulupidu Gaudeamus. Ma saan aru, et väga suuri summasid nõudvate muudatusettepanekute katteallikad ei olnud meil ilmselt õigesti leitud, sest me võib-olla ei saanud asjast aru, aga Gaudeamus vajaks 2017. aastal 100 000 eurot, et saaks hakata seda suurt üritust ette valmistama. Selle on enda pealt ära lükanud Kultuuriministeerium, seda on tõrjunud Rahandusministeerium, samuti Haridus- ja Teadusministeerium. Kas rahanduskomisjon põhimõtteliselt arutas, et me peame Gaudeamust korraldama?

15:08 Remo Holsmer
Aitäh! Ma olen sellel teemal rääkinud nii haridus- ja teadusministri kui ka Riigikogu kultuurikomisjoni esimehega. Ma tean, et haridus- ja teadusminister oli leidmas vahendeid Gaudeamuse finantseerimiseks. Nüüd on olukord selline, nagu see on. Viimaseid päevi on see minister ametis. Ma ei tea, kas seda põhimõtet järgib ka järgmine haridus- ja teadusminister. Kultuurikomisjon ja tema esimees on kindlasti seda mõtet toetanud. Ma tean ka seda, et see palli põrgatamine Kultuuriministeeriumi ja haridusministeeriumi vahel on tõesti toimunud. Selle põhjal, kui palju mina olen sellesse teemasse pühendatud olnud, võin öelda, et osapooltel on soov seda projekti rahastada kindlasti olemas. Teise ja kolmanda lugemise vahel on veel aega ja äkki leiab ka parlament ühises

harmoonias mingid lahendused. See protsess on ka veel ees, et saab ühe korra veel muudatusettepanekuid teha. Aga ma rõhutan veel kord, et selle ettepaneku vastu rahanduskomisjonis olid Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ja IRL-i liikmed.

15:09 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Monika Haukanõmm, palun!

15:09 Monika Haukanõmm
Tänan, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ilmselt minu põhjendus ja küsimuse seostamine töövõimereformiga tekitas sellise segaduse teie vastuses. Tööalane rehabilitatsioon ja taastusraviteenus on absoluutselt erinevad teenused. Meie ettepanekus mainitud taastusraviteenust ei osuta töötukassa, vaid see on raviteenus, mida finantseeritakse haigekassa eelarvest. Kas ma sain õigesti aru, et tegelikult komisjon seda sisuliselt ja meie ettepanekust lähtuvalt ei arutanudki? Kui te arutasite tööalast rehabilitatsiooni, siis ma saan loomulikult aru, miks tehti negatiivne otsus. Kui te oleksite seda arutanud läbi taastusraviprisma, siis võib-olla oleks olnud tulemus teine.

15:10 Remo Holsmer
Aitäh! Teie tähelepanek on kindlasti õige. Ma sellega vaidlema ei hakka. Siis on küsimus ka rahanduskomisjonile esitatud informatsiooni täpsuses, õigemini, selle ebatäpsuses.

15:10 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Jaak Madison, palun!

15:10 Jaak Madison
Aitäh, austatud Riigikogu aseesimees! Hea rahanduskomisjoni esimees! Alustuseks teen ma remargi selle kohta, et selline jagatud vastutus pahategude eest on muidugi magus, sest saab näpuga näidata, et ka IRL ja teised vastutavad. Aga ma arvan, et see ei ole teist eriti ilus ega aus. Kui sigadusi tehakse ikka koos, siis tuleks neid koos tunnistada kah. Aga see selleks.
Üks väga paha tegu, mida me saame siit välja lugeda, on see, mis puudutab Kaitseministeeriumi eelarvet ja Kaitseliidu rahastust. Käesoleva aasta alguses eksisid vahvad Rahandusministeeriumi prognoosijad-analüütikud jälle, juba kolmandat aastat järjest. Selle tõttu Kaitseliidule eeldatavalt eraldatav summa väheneb 531 000 euro võrra. Samas oleme lugenud, et Reformierakonna programmis oli Eesti kaitsmine üks põhilisi eesmärke. Ka meie arvates on see tähtis, eriti vabatahtlike toetamine ja nende võimekuse arendamine. Kuidas sa hindad 531 000 euro suuruse vähendamise mõju Eesti kaitsevõimele?

15:11 Remo Holsmer
Aitäh! Sinu algusremarki on raske pareerida, kuna sa ei viidanud mitte ühelegi n-ö ühiselt kordasaadetud poliitilisele initsiatiivile, kui ma viisakamalt sõnastan, erinevalt sinust. Sellele on raske vastata, aga olgu. Mis puudutab Kaitseministeeriumi ja kaitsekulusid laiemalt, siis need on Eesti Vabariigis järgmisel aastal kõrgeimal tasemel – 2,19%. Kui Kaitseliidul tõesti on selline raha vähenemine, siis ma usun, et sellega tuleb tegelda ja otsida põhjusi, miks see nii on. Me komisjonis seda teemat nii detailselt lahti ei löönud.

15:12 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Ain Lutsepp, palun!

15:12 Ain Lutsepp
Aitäh, härra eesistuja! Austatud kõneleja! Minu küsimus puudutab Kultuuriministeeriumi haldusala ja seal toimuvat palgatõusu. Kõrgharidusega kultuuritöötajate miinimumpalk tõuseb 942 eurole kuus, eks ole, koos ümbertõstetega. Ülejäänud kõrgharidusega kultuuritöötajate keskmise töötasu kasv on 2% ja muude töötajate palk tõuseb 1%. Kultuuri arengukavas on kirjutatud, et kultuuritöötajate keskmine palk peab jõudma vabariigi keskmisele tasemele. Kuidas selliste minimaalsete sammudega edasi liikudes selleni jõutakse? Öelge palun oma seisukoht välja!

15:13 Remo Holsmer
Aitäh! Sellel teemal me oleme päris põhjalikult rääkinud ka kultuuriministriga. Tema prioriteet oma haldusalas on olnud see, et aidata palgakasvuga seda n-ö alumist otsa. Te viitasite 942 eurole kultuuritöötajate keskmise palgana. Selle kohta ma ütlen, et need sammud, mida Kultuuriministeerium on teinud just selleks, et alumises otsas palk tõuseks, on olnud märkimisväärsed, need on olnud 2015. ja 2016. aastal *circa* 10% aastas ja see samm on selline ka järgmisel aastal. See on olnud prioriteet, kuidas palku tõsta, neid altpoolt järele aidates. Teie viide on aga jumalast õige: nendel inimestel, kes juba on teatud palgatasemel, sööb üldine kasv selle palgakasvu ära, see on paraku tõsi. Sellisel kujul on see eelarve Kultuuriministeeriumist meie ette toodud, nii et see on, ütleme, kultuuriministri valik.

15:14 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Jaak Madison, palun!

15:14 Jaak Madison
Aitäh, austatud Riigikogu aseesimees! Hea komisjoni esimees! Kindlasti olen ma küsides väga viisakas olnud, lihtsalt sellised kõlavamad sõnad aitavad tihti informatsioonil paremini kohale jõuda, sest nagu me näeme siin saalis, liiga ümmarguselt küsides saab veel ümmargusema vastuse. Aga nagu ikka, igal asjal on oma head ja vead. Ma arvan, et sellel eelarvel on ka häid külgi, kindlasti on, kuid alati tuleb kriitiliselt vaadata negatiivseid külgi. Kas sa rahanduskomisjoni esimehena oskad loetleda, millised on eelarve kõige nõrgemad kohad? Millised valdkonnad on alarahastatud? Millele tuleks rohkem tähelepanu pöörata või millele ei ole siiamaani piisavalt tähelepanu pööratud, et saaks olukorda parandada?

15:15 Remo Holsmer
Aitäh! Kui ma vaatan Sotsiaalministeeriumi ja seal tehtavaid reforme, siis võin öelda, et need ei ole olnud ambitsioonikad. Ma usun, et seal annaks teha palju rohkemat. Paljuski on see tingitud kahe ministri neutraalsusest nende reformide suhtes. Loodame, et asi paraneb. See on minu hinnangul üks koht, kus annaks rohkem teha. Teiseks, nagu ma ühes eelnevas vastuses ütlesin, õpetajate palgafondi kasv on järgmisel aastal 4,6%, reaalselt aga, sisemiste reformide abil ja ka õpilaskohtade arvu arvestades on suure tõenäosusega palgakasv järgmisel aastal kõrgem. Võib-olla oleks siin juba palgafondi suurendamise kaudu võimalik teha suuremaid samme. Ma toon välja need kaks asja, kus eelarve võiks vajada parandamist.

15:17 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Peep Aru, palun!

15:17 Peep Aru
Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea ettekandja! Ma olen oma kümmekond korda osalenud Riigikogus eelarve menetlemise protsessis ja vist neli aastat olin ka eelarvekomisjoni liige. Aga esimest korda ma näen, et Riigikogu üks suurimaid jõude, Keskerakond, ei ole teiseks lugemiseks teinud ühtegi muudatusettepanekut. Veel enam, sinu jutus on mitu korda kõlanud, et Keskerakond koos IRL-i ja sotsidega on olnud vastu EKRE ja Vabaerakonna väga headele muudatusettepanekutele. Millega seda seletada?

15:17 Remo Holsmer
Aitäh! Hea kolleeg! Ma arvan, et sa võiksid adresseerida selle küsimuse otse Keskerakonna fraktsiooni liikmetele, keda nüüd on natuke rohkem saali tulnud, võrreldes arutelu algusega. Paistab, et siiski on hakatud osalema eelarve menetlemise protsessis ka saalis. Tarmo Tamm, hea rahanduskomisjoni aseesimees, ka noogutab. Ma arvan, et sellel, miks Keskerakond ei ole teinud ettepanekuid, on mingisugused poliitilised põhjused. Kas jäi aega väheks, nad ei olnud suutelised muudatusettepanekuid vormistama või oli mõni muu põhjus, kuid teise ja kolmanda lugemise vahel on seda võimalik veel muuta. Lõplikult ei ole muudatusettepanekute rong veel läinud.

15:18 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Head kolleegid, avan läbirääkimised. Andres Ammas, palun!

15:19 Andres Ammas

Lugupeetav juhataja! Lugupeetavad Riigikogu liikmed! Kunagi küsis Mikk Mikiver siit puldist soomlase Haavikko kuulsa küsimuse, et kui võim on rahva käes, kelle käes ta siis on. Seekordse riigieelarve arutelu seniste muljete põhjal tahan ma seda parafraseerida ja küsida, et kui seadusandlik võim Eesti Vabariigis on põhiseaduse järgi Eesti Vabariigi Riigikogu käes, kelle käes ta siis tegelikult ikka on. Minu arvates on täpne vastus see, et ta on Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna käes. Vähemalt selline mulje jääb kogu sellest menetlusest. Riigieelarve teiseks lugemiseks esitatavate muudatusettepanekute esitamise tähtaeg oli nädal tagasi õhtul kell 17.15, kui ma õigesti mäletan. Laekus neid ettepanekuid, kui palju laekus, aga järgmiseks hommikuks oli Rahandusministeerium need kõik põhjalikult ja ammendavalt läbi töötanud. Põhjalikult oli kaalutud kõiki poolt- ja vastuargumente, oli vaadatud, kas mõnda ettepanekut saaks arvestada täielikult või osaliselt, kuidas on lood pakutud katteallikatega, kas ettepanekute tegijad on oma ideedega osutanud tõelistele kitsaskohtadele meie riigis, kuhu raha oleks juurde vaja või mille jaoks oleks vaja raha kuskilt ümber tõsta. Ma imetlen Rahandusministeeriumi suutlikkust ühe õhtuga kogu see titaanlik töö ära teha ja järgmisel hommikul vastustega valmis olla.
Sel kevadel tutvustas riigieelarve kontrolli erikomisjon teile, head kolleegid, siinsamas saalis Reformierakonna liikme Kristjan Kõljala tublil eestvedamisel ja tohutu töö tulemusena valminud raportit, kuidas võiks eelarve menetlemine Riigikogus riigikogulaste endi arvamust mööda tegelikult käia, nii et see protsess oleks läbipaistev ja laiemalt arusaadav ning Riigikogu liikmetel oleks selles kõiges ka mingi roll. Sellest raportist ei ole realiseerunud mitte midagi. Meenutan teile kas või mõnda mõtet. Näiteks seda, et riigi eelarvestrateegia arutelu võiks toimuda siin saalis. Või mõni päev tagasi siinsamas kõne all olnud mõtet, et eelmise aasta majandusaasta aruande kinnitamine võiks siiski toimuda enne seda, kui hakatakse menetlema käesoleva aasta lisaeelarvet ja tuleva aasta riigieelarvet, selleks et asjad toimuksid loogilises järjekorras. Või seda, et nn regionaalsete investeeringute ettepanekute tegemisel ja menetlemisel oleksid kõik Riigikogu liikmed võrdses seisus ning kogu see protsess toimuks täiel määral läbipaistvalt ja avalikult. Häid ettepanekuid oli seal küll ja küll. Kellel on see meelest läinud, võib selle suurepärase materjaliga ikka ja jälle tutvuda. Mitte midagi selles asjas edasi ei liigu, aina hullemaks läheb.
Kui lugupeetud rahanduskomisjoni esimees ütles siit mitu korda, et kõik need head ettepanekud lükkas tagasi Keskerakonna, IRL-i ja sotsiaaldemokraatide võimalik koalitsioon, siis ei saa unustada seda, et viimased 17 aastat on kõige rohkem valitsusvastutust kandnud Reformierakond ja ühtlasi on ta kandnud vastutust eelarve menetlemise viisi eest.
Kas ma tohin lisaaega paluda?

15:23 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kolm minutit lisaaega.

15:23 Andres Ammas

Seda raportit tasuks uuesti vaadata. Tasuks mõelda selle üle, kuidas muuta riigieelarve menetlemine siin saalis selliseks, et kõigil Riigikogu liikmetel, ka menetlemise hetkel opositsiooni kuulujatel, oleks päriselt olemas võimalus selles menetluses osaleda võrdsel määral koalitsiooniliikmetega, kes on oma ettepanekuid ja mõtteid saanud vaikselt Rahandusministeeriumi ust kulutades eelarvesse sisse viia. Ka siin saalis tuleks tõsiselt arutleda, kas meil on vaja õpetajate palga kiiremat tõusu, kas meil on vaja tõsta kultuuritöötajate palka. Kas meil on vaja suuremaid põllumajanduse üleminekutoetusi? Kas teadus- ja arendustegevusele Eesti Vabariigis eraldatakse ikka piisavalt raha? Kas doktorandid – kelle toetus kunagi, kui doktoranditoetus sisse seati, oli Eesti keskmise palga tasemel – vääriksid nüüd ehk rohkemat kui miinimumpalka? Kas hariduses tegutsevaid tugispetsialiste võiks kohalikes omavalitsustes rohkem toetada? Kas me jaksaksime looduskaitsealuseid maid tegelikult kiiremini tagasi osta? Kas taastusravi võiks olla kättesaadavam? Kas rahvakultuuri maakondlikud toetused võiksid olla suuremad? Kas eesti keele õpetamine meie riigis toimub piisavas mahus? Kas oleks aus täita üht eelmise koalitsiooni varasemat lubadust, mis anti koos majutusasutuste käibemaksu tõusu ettepaneku tegemisega, et maaturismiettevõtetele antakse kolme aasta jooksul kokku 6 miljoni euro ulatuses toetusi?

Ettevõtlusministri sõnul olevat olnud tuleva aasta eelarve esimesse töövarianti 2 miljoni euro suurune toetus sisse kirjutatud, hilisema menetluse käigus see kõik sealt kuskile kadus. Rääkimata niisugustest asjadest, nagu täna juba kõlanud laulupidu Gaudeamus või kas või Pilistvere memoriaal, mida tõenäoliselt kõik siin saalis viibijad on vähemalt korra elus näinud, ja selle korrastustööd. Kas tõesti sellised ettepanekud, kui nad tulevad valelt tegijalt ehk opositsioonilt, mingil juhul ei kõlba? See on häbiväärne, nii ei peaks see olema. Ükskõik, kas koalitsioonis või opositsioonis olles, peaksime me siin saalis tegema absoluutselt kõik, mis on meie võimuses, et eelarve menetlemise viis ja kord Eesti Vabariigi parlamendis muutuks. Aitäh!

15:27 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Külliki Kübarsepp, palun!

15:27 Külliki Kübarsepp

Hea aseesimees! Head rahvasaadikud! Mina tõlgendan seda dokumenti kui suhtumist meie kaaskodanikesse, meie riiki, meie arengusse. Olles saanud teist aastat järjest seda menetlusprotsessi vahetult jälgida, ei taha ma tunnistada, et see on näide, kuidas me kõik siin Riigikogus suhtume oma riiki ja kodanikesse. See väljendab ikkagi paari erakonna ehk koalitsiooni suhtumist. Tihtilugu võib öelda, et see ei ole piisav.
Ma toon välja mõne muudatusettepaneku, millele ma tahan tähelepanu juhtida. Ettepanekud nr 7 ja 20 on omavahel seotud. Täna hommikul Vikerraadios tõstatati teema, et Eestis jääb laekumata 35–40 miljonit eurot maksutulu, sest meil on niivõrd kergelt võimalik luua firmat ja mitte maksta teenusepakkujatele ega riigile. Firmasid on niivõrd lihtne kaotada, nad tulevad ja lähevad. Ehk me räägime siin maksupettustest, mis on ebaõiglased eelkõige nende ettevõtjate suhtes, kes käituvad meie riigiga ausalt. Me oleme seda teemat ka siin saalis arupärimiste raames käsitlenud. Sellega võitlemiseks on vaja lisavahendeid nii Siseministeeriumi alla kuuluvale kripole kui ka Justiitsministeeriumi alla kuuluvale prokuratuurile.
Kolleeg Andres Ammas mainis Pilistvere memoriaali. See on olnud ühe erakonna väga selge märk, aga nüüd on see unustusse vajunud, sest on leitud vahendeid uue loomiseks. Seal on aastakümneid käidud ja seal on aastakümnete jooksul toimunud väga olulisi sündmusi Eesti poliitilise elu ja iseseisvuse mõttes. Aga see enam riiki ja valitsust ei huvita.
Ettepanek nr 9. Ma pean tunnistama, et ma ei ole varem siin saalis endast nii välja läinud kui täna neid vastuseid kuulates. Minu tähelepanek on see, et kui põhiseaduse riivele viitab juba õiguskantsler, siis meie kohustus on leida lahendus. Praegu nõuab riive kaotamine paraku raha. Jah, me võime vaielda, on seda vaja 5, 10, 15 või 20 miljonit eurot. Me peame tähele panema, et nimekirjas on kuni 200 kinnistut ehk väga palju maaomanikke. Ma ei taha näha samasugust olukorda, nagu on Eesti piiril, kus maaomanikele makstakse maa eest alla turuhinna. Meie inimene peab saama väärtustatud ka oma vara kaudu. Seepärast kutsun ma endiselt ka uut koalitsiooni üles: kui probleem on teadvustatud laiemalt ja kui probleemi tõstatab opositsioon, siis see ei ole põhjus ettepanekut tagasi lükata, vaid see on põhjus koostööks ja lahenduste leidmiseks.
Loomulikult ka 14. ettepanek. Valitsus on meil muutumas. Eile me nägime sisuliselt samasugust eelnõu *top-up*'i jaoks raha leidmiseks. Reformierakond on aga kuidagi lõhki. Mõnes komisjonis mängib ta juba opositsiooni, mõnes teises endiselt koalitsiooni ja hääled ei pea. Ma ei tea, mis saab. Põllumeeste konkurentsivõime kannatab, see on selge. Tulge mõistusele!
Need ongi minu tähelepanekud. Aitäh!

15:31 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Tarmo Tamm, palun!

15:31 Tarmo Tamm

Lugupeetud istungi juhataja! Austatud kolleegid! Oleme jõudnud täna 2017. aasta riigieelarve teisele lugemisele. Seega on vähemalt enamikul Riigikogu liikmetest see dokument nii üht- kui ka teistpidi läbi loetud.
Selle aasta suvel koostas riigieelarve kontrolli erikomisjon raporti "Fiskaalpoliitika paradigma võimalikest muutustest Eesti parlamentaarses süsteemis". Tegemist on tänuväärse tööga, aga veel tänuväärsem on selle raporti tulemus. Küsitletud Riigikogu liikmetest 60% arvasid, et Riigikogu roll

eelarve kujundamisel on ebapiisav, ning nad pidasid vajalikuks Riigikogu rolli suurendada. Selleks tuleb valdkondlikele komisjonidele anda võimalus osaleda igal aastal toimuvatel riigieelarve aruteludel juba kevadest alates. Üheks võimalikuks viisiks informatsiooni ja valikuid esitada on ministrite ülevaade oma valdkonnast pärast riigi eelarvestrateegia kinnitamist.
Riigikogu roll riigi fiskaalpoliitika strateegilise vaate kujundamisel peab suurenema. Selleks tuleb Vabariigi Valitsusel muuta eelarvestrateegia menetlemise ajalist raami selliselt, et strateegiat ja selles tehtavaid valikuid oleks võimalik enne strateegia vastuvõtmist tutvustada Riigikogu valdkondlikes komisjonides. Kaks kolmandikku küsitletutest leidis, et Rahandusministeeriumi roll riigieelarve kujundamisel ning seeläbi ka valdkonnapoliitikasse sekkumisel on liiga suur ning vajab tasakaalustamist. Ligi kolmandiku küsitletute arvates on Rahandusministeeriumi roll riigieelarve kujundamisel praegu optimaalne. Rahandusministeerium peab teatud regulaarsusega tegema kõigi valitsemisalade nullbaasist eelarvestamist.
Riigieelarve seletuskiri on ebaühtlane ega anna osa intervjueeritud Riigikogu liikmete hinnangul piisavat ülevaadet riigi planeeritavatest kulutustest. Ministeeriumide lähenemine on väga erinev, seadusesse märgitu ei kajastu tihtipeale seletuskirjas. Riigieelarve formaati on tihti muudetud, seetõttu ei ole eri perioode võimalik võrrelda. Need on asjad, mida tuleb järgmise aasta riigieelarve koostamise juures arvestada.
Väga raske on uskuda, et kasti sees on elevant, kui ei ole võimalik kasti sisse vaadata. Näiteks on riigieelarve seletuskirja leheküljel 269 kirjas, et õpetajate palgafond kasvab järgmisel aastal 3%. Minister aga räägib, et palgatõus on 4,6%. Lõpuks on see usuküsimus, kas uskuda eelarve seletuskirja või ministrit.
Mul on hea meel, et viimase poolteise nädalaga on Eesti poliitmaastik muutuma hakanud ning ei-ei-koalitsiooni asemel tuleb koalitsioon, kes küsib, kuidas elavdada majandust, toetada Eesti põllumajandust ning leida vahendeid põllumeestele üleminekutoetuste maksmiseks. Need on olulised küsimused, mis vajavad vastuseid. Need vastused tulevad enne riigieelarve seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Aitäh!

15:35 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Krista Aru, palun!

15:35 Krista Aru
Härra juhataja! Austatud rahvaesindajad! Sõjaeelses Eesti Vabariigis kestis riigieelarve kui riigi kõige tähtsama dokumendi arutamine parlamendis mitte vähem kui kolm nädalat. Seda sellepärast, et iga ministeerium pidi ise suure saali ees põhjendama, miks ta kulutused on sellised ja miks ta tulud on sellised. Parlament oli täiesti ühesel veendumusel, et see on Riigikogu kõige olulisem ülesanne. Eelarve kaudu kujundatakse riigi, rahva ja ka iseenda elu järgmisel aastal.
See, kuhu praegune Riigikogu koosseis on selle asjaga jõudnud, pole mitte ainult piinlik, vaid see on häbiväärne. Miks ma nii julgen öelda? Sellepärast, et nende küsimuste, nende muudatusettepanekute üle – ükskõik, kas need puudutasid siis maaelu, haridust, teadust, doktoranditoetusi või kultuuritöötajaid – ei ole tekkinud isegi arutelu. Ometi oleme seisus, kus riik peaks otsustama, milline on see peamine fookus. Kust tuleb see raha, millega saab toetada kultuuritöötajate kiiremat palgatõusu ja kust tuleb raha õpetajate töötasu suurendamiseks? Meil on suured põhimõttelised küsimused läbi arutamata ja läbi rääkimata. Seetõttu vastabki Rahandusministeeriumi ametnik, et doktoranditoetuse tõus ei ole põhjendatud, sest see toetus eelmisel aastal juba 10% tõusis.
Palun vabandust, aga kui meie parlament ei hakka tööle ega hakka tööle selleks, et hoida oma riiki sellel tasemel, milline peab olema üks tänapäeva väikeriik, siis ei ole ju küsimus enam selles, kas meil on üks või teine koalitsioon. Meil on alati olemas Vabariigi Valitsus ja sellest peab parlament lähtuma. Küsimus ei ole ega tohigi olla selles, et praegu on see koalitsioon ja eile oli teine. Meil peaks olema häbi sellest rääkida. Me arutame oma riigi eelarvet ja me peaksime siin kas vaidlema põhisuundade üle, nendes kokku leppima või ootama uusi fookuseid. Aitäh!

15:38 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Terje Trei, palun!

15:38 Terje Trei

Hea juhataja! Head kolleegid! Tegelikult ütles kolleeg oma kõne lõpus seda, millega ma tahtsin alustada. Siin eelnevalt Vabaerakonna kõneleja Külliki Kübarsepp ja ka Tarmo Tamm puudutasid just nimelt põllumeeste teemat. Ma tahan öelda, et üleöö on hästi keeruline midagi muuta. Ühe kuuga tervet riigieelarvet muuta peaks olema veelgi keerulisem. Tõenäoliselt me näeme, et teise ja kolmanda lugemise vahel on plaanis riigieelarvet päris kõvasti loputada. Siinjuures tahangi teid üles kutsuda Krista Aru sõnadega, et mõtleme enne. Kui me leiame kahe lugemise vahel järgmiseks aastaks need 20 miljonit, mida me tahame anda põllumeestele, siis ma tõesti palun, et me arutaksime, kuidas seda raha jagada. Kas tõsta see ühe käeliigutusega suure lubaduse taustal *top-up*'i ehk jagada nende soovituste alusel, mis Euroopa Liidust on tulnud, või kui me oleme selle raha leidnud, siis me arutame seda varianti, kuidas toetada neid, kes nende soovituste alla ei lähe, kuidas vähendada ebaõiglust ja toimetada nendega, kes on nüüdseks tootmise lõpetanud, aga kellel on õigus piimakvoodi või millegi muu alusel päris suuri toetusi saada? Mõelgem, kas selline laustoetuste jagamine aitab meie põllumajandust ja majanduskasvu. Uskugem eksperte ja uskugem ettevõtjaid endid, kes ütlevad, et laustoetused ei toeta kedagi. Aitäh!

15:40 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Laine Randjärv, palun!

15:41 Laine Randjärv
Austatud juhataja! Head kolleegid! Minu süda valutab laulupidude pärast. Tõepoolest, kultuurikomisjonis oli arutusel, et 2018. aastal toimub Tartus üliõpilaste laulupidu Gaudeamus. Ma ei märganud seal, et ühestki fraktsioonist oleks keegi olnud selle toetamise vastu. Konsensuslikult lepiti kokku, et kõik teevad oma fraktsioonis tööd selle nimel, et sellele toetust leida. Rahanduskomisjoni esimees vastas siin Krista Arule, kes küsis, miks see ettepanek on maha hääletatud. Tõepoolest, mul on ka väga kurb meel, et Isamaa ja Res Publica Liidu liikmed ning sotsiaaldemokraadid rahanduskomisjonis selle muudatusettepaneku poolt ei olnud.
Ma arvan, et praegu on Balti koostöö, arvestades poliitilist olukorda terves maailmas, olulisem kui kunagi varem. Kunagi, 1956. aastal, kui Gaudeamuse laulupeod loodi, oli esimene pidu n-ö laulu abil võitlemine nõukogude mentaliteedi ja nende vaimsete repressioonide vastu, mis toona valdavad olid. 1956. aastal oli küllaltki ohtlik kõike seda must valgel välja öelda. Üliõpilased panid siis seljad kokku. Ma pean ütlema, et kindlasti oli see üks mudel, mis aitas meil 1988. aastal iseseisvust taastada.
Nii et Gaudeamuse laulupidu, mis on üks osa "Eesti Vabariik 100" sündmustest aastal 2018 ja mis korraldatakse Tartus juunikuus, peab kindlasti saama toetust. Ka praegune haridus- ja teadusminister Maris Lauri on arvanud, et peaks pidama läbirääkimisi ja arutama, kas Gaudeamuse laulupeod ei võiks tagasi Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkonda minna, sest nii Lätis kui ka Leedus just haridus- ja teadusministeerium neid rahastab ja korraldab. Siis oleksid koostööpartnerid kollegiaalsed. Ma loodan südamest, et teise ja kolmanda lugemise vahel raha Gaudeamuse laulupidude jaoks siiski leitakse, et ka uus koalitsioon selle raha leiab. Tänan tähelepanu eest!

15:44 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Head kolleegid! Rohkem kõnesoove ei ole. Eelnõu kohta on esitatud 24 muudatusettepanekut ja me vaatame need üheskoos läbi. Esimese muudatusettepaneku on esitanud rahanduskomisjon. Juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Martin Helme, palun!

15:44 Martin Helme
Kas ma saan selle hääletusele panna?

15:44 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Jah, kui see on teie soov.

15:44 Martin Helme
Jah. Konservatiivne Rahvaerakond soovib seda hääletusele panna.

15:44 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Hästi. Me hääletame seda muudatusettepanekut.
Head kolleegid, panen hääletusele esimese muudatusettepaneku, mille on esitanud rahanduskomisjon. Juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 75 Riigikogu liiget ja vastu 6, erapooletuks jäi 2. Ettepanek leidis toetust.
Teise muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:47 Andres Ammas
Palun seda hariduse tugispetsialiste käsitlevat ettepanekut hääletada!

15:47 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Me läheme selle muudatusettepaneku hääletamise juurde.
Head kolleegid, panen hääletusele teise muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Poolt hääletas 13 Riigikogu liiget ja vastu 51, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust.
Kolmanda muudatusettepaneku on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:48 Andres Ammas
Ma palun ka seda doktoranditoetust käsitlevat ettepanekut hääletada!

15:48 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Me hääletame seda.
Head kolleegid, panen hääletusele kolmanda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt oli 16 Riigikogu liiget ja vastu 51, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust.
Neljas muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:49 Andres Ammas
Ma palun ka seda teadus- ja arendustegevuse rahastamist käsitlevat ettepanekut hääletada!

15:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Head kolleegid, panen hääletusele neljanda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 8 Riigikogu liiget ja vastu 51, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust.
Viies muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:50 Andres Ammas
Palun hääletada seda muudatusettepanekut, mis soovib õpetajate palka täiendavalt tõsta!

15:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Head kolleegid, panen hääletusele viienda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused

Ettepaneku poolt hääletas 16 Riigikogu liiget ja vastu 50, erapooletuks jäi 4. Ettepanek ei leidnud toetust.
Kuues muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:51 Andres Ammas

Palun seda eesti keele õppimise võimaluste suurendamist käsitlevat ettepanekut hääletada!

15:51 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Panen hääletusele kuuenda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestama.
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 13 Riigikogu liiget ja vastu 49, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust.
Seitsmes muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:52 Andres Ammas

Palun hääletada ka seda ettepanekut, mis soovib suurendada prokuratuuri võimekust majanduskuritegude uurimisel!

15:52 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Panen hääletusele seitsmenda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 13 Riigikogu liiget ja vastu 51, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.
Kaheksas muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:53 Andres Ammas

Palun hääletada ettepanekut, millega nähakse ette, et Pilistvere memoriaali arendataks ja korrastataks!

15:53 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Panen hääletamisele kaheksanda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 14 Riigikogu liiget ja vastu 49, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.
Üheksas muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:54 Andres Ammas

Palun hääletada ettepanekut, mis puudutab looduskaitseliste piirangutega kinnisasjade võõrandamist!

15:54 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Panen hääletusele üheksanda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 11 Riigikogu liiget ja vastu 51, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.
Head kolleegid, kümnes muudatusettepanek ei kuulu hääletamisele, kuna ettepaneku algatajad on selle ise vabatahtlikult enne hääletusele panekut tagasi võtnud. Läheme edasi. 11. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:55 Andres Ammas
Palun hääletada ettepanekut tõsta kultuuritöötajate palka!

15:55 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Panen hääletusele 11. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 15 Riigikogu liiget ja vastu 50, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust. 12. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:56 Andres Ammas
Palun hääletada ettepanekut suurendada rahvakultuuri maakondlikke toetusi!

15:56 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Panen hääletusele 12. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 14 Riigikogu liiget ja vastu 51, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust. 13. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:57 Andres Ammas
Palun üliõpilaslaulupidu Gaudeamus käsitlevat ettepanekut hääletada!

15:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Panen hääletusele 13. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 19 Riigikogu liiget ja vastu 49, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust. 14. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:58 Andres Ammas
Palun panna hääletusele ettepanek põllumeestele täiendava diferentseeritud üleminekutoetuse eraldamise kohta!

15:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Panen hääletusele 14. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 13 Riigikogu liiget ja vastu 43, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust. 15. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

15:59 Andres Ammas
Palun hääletada ettepanekut, mis käsitleb maaelu ja põllumajanduse arendamise riiklikke toetusi!

15:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Panen hääletusele 15. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 16 Riigikogu liiget ja vastu 47, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.

16. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

16:00 Andres Ammas
Palun hääletada ettepanekut, mis käsitleb tootjaorganisatsioonide tuge põllumajandustootjatele!

16:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Panen hääletusele 16. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 13 Riigikogu liiget ja vastu 47, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.
17. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

16:00 Andres Ammas
Palun hääletada ka seda maaturismi toetust käsitlevat muudatusettepanekut!

16:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Panen hääletusele 17. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 15 Riigikogu liiget ja vastu 49, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust.
18. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Martin Helme, palun!

16:02 Martin Helme
Aitäh! Meie ettepanekud on kõik ühte punkti kokku pandud. See punkt näeb ette suurendada põllumajandustoetusi ning omavalitsuste teede ja huvialategevuse rahastamist. Palun seda hääletada!

16:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Panen hääletusele 18. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 14 Riigikogu liiget ja vastu 50, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust.
19. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

16:03 Andres Ammas
Palun hääletada seda ettepanekut, mis on mõeldud vabatahtliku päästesüsteemi jätkusuutlikkuse tagamiseks!

16:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Panen hääletusele 19. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 21 Riigikogu liiget ja vastu 51, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.
20. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

16:04 Andres Ammas
Palun hääletada ettepanekut, mis näeb ette suurendada kriminaalpolitsei võimekust majanduskuritegude menetlemisel!

16:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Panen hääletusele 20. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Ettepaneku poolt hääletas 17 Riigikogu liiget ja vastu 51, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust.

21. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

16:05 Andres Ammas

Palun seda taastusraviteenuse kättesaadavuse parandamiseks mõeldud muudatusettepanekut hääletada!

16:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Panen hääletusele 21. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Ettepaneku poolt hääletas 17 Riigikogu liiget ja vastu 49, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.

22. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

16:06 Andres Ammas

Palun hääletada ettepanekut, mis näeb ette eraldada Päästeametile lisavahendeid!

16:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Panen hääletusele 22. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Ettepaneku poolt hääletas 16 Riigikogu liiget ja vastu 51, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.

23. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjon seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

16:07 Andres Ammas

Palun hääletada seda vanemaealiste õpet käsitlevat muudatusettepanekut!

16:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Panen hääletusele 23. muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Ettepaneku poolt hääletas 9 Riigikogu liiget ja vastu 50, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.

Viimane, 24. muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Andres Ammas, palun!

16:08 Andres Ammas

Palun hääletada ettepanekut suurendada naiste varjupaikade võimekust!

16:08 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Panen hääletusele 24. muudatusettepanku, mille on esitanud Eesti Vabaerakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht on jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Ettepaneku poolt hääletas 25 Riigikogu liiget ja vastu 50, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.

Head kolleegid, me oleme läbi vaadanud kõik muudatusettepanekud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 303 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud. Määran eelnõu 303 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks s.a 30. novembri kell 17.15.
Head kolleegid, tänane päevakord on ammendatud ja istung lõppenud. Aitäh teile ja kohtumiseni homme!

Istungi lõpp kell 16.10.